

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Fejérpataky László ünneplése. A M. N. Múzeum jelen és volt tisztviselői június hó 27-én meleg ünneplésben részesítették dr. FEJÉRPATAKY László udv. tan., múzeumi igazgatót abból az alkalomból, hogy betöltötte életének 60. évfordulóját s negyven éve fejt ki áldásos irodalmi és tudományos munkáját. A megjelentek jókívánságait dr. HORVÁTH Géza udv. tan., múzeumi osztályigazgató tolmácsolta melegehangú üdvözlő beszédben, melyre FEJÉRPATAKY meghatottan válaszolt, méltatva a M. N. Múzeumban folyó kulturális tevékenységet s további lelkes kitartásra buzdítva munkatársait. — Adja a Gondviselés, hogy FEJÉRPATAKY László, aki közel negyedszázadig állott a SZÉCHÉNYI-könyvtár élén s ez osztály nagyszabású, céltudatos fejlesztését ritka hozzáértéssel irányította, még számos éven át vezethesse az egész intézetet s a mai nehéz idők elmúltával, újabb erőteljes felvirágoztatásra segítse.

Kitüntetés. Ő császári és apostoli kir. Felsőge a háború tartama alatt teljesített buzgó szolgálata elismeréséül dr. FEJÉRPATAKY László udv. tan., egyetemi nyilvános rendes tanár, a M. N. Múzeum igazgatói teendőinek ellátásával megbízott osztályigazgatónak a II. o. polgári hadiérdemkeresztet méltóztatott adományozni.

G. T. B. ? A M. Tud. Akadémia könyvtárában van egy német nyelven írt, címlaptalan munka, amely tartalmából ítélve, II. JÓZSEF halála után és II. LIPÓT megkoronázása előtt látott napvilágot. Az ismeretlen szerző gr. FORGÁCS Miklósné Őexcellenciájának ajánlta művét s az ajánló sorok végére ezt nyomatta: Author G. T. B.

Mi lehet e munka címe? S ki lehetett ez a G. T. B. ?

Fölkértem dr. MELICH Jánost, a M. N. Múzeum könyvtára nyomtatványi osztályának igazgatóját, legyen olyan jó, nézetne utána: vajjon nincs-e ott e munkából teljes példány? Mindjárt másnap megjött a válasz, hogy a munka címe: *«Widerlegung des falsch genannten unparteiischen Worts an die Bürger von Ungarn. Auch von einem ungarischen Edelmann. 1790.»* Hogy ki írta, nem tudni. Sem BALLAGI Géza műve: *«A politikai irodalom Magyarországon 1825-ig»* (369. l.), sem PETRIK Bibliografiája (III., 846. l.) nem nevezi meg a szerzőt, sőt az utóbbi még a G. T. B. monogrammot sem említi.

Ennek a *«Widerlegung etc.»* című munkának egy teljes példánya megvan azonban az Akadémia könyvtárában is. Gr. TELEKI József 1850-ben az Akadémia számára megvette JANCsó Imre 1848-iki magyar miniszteri tanácsos könyvtárát (M. Akad. Ért. 1850-ről, a 48. lapon) s e könyvtárral került ide a most említett példány. (Jelzése: M. Tört. O. 586.)

A szürkés papírral bevont kötéstábla belső oldalára JANCSÓ e szavakat írta ceruzával:

«Author est comes Theodorus Battány.»

A G. T. B. monogramm megfejtése tehát: *Graf Theodor Batthyány.*

Gr. BATTYÁNY Tivadar származására, életrajzára s érdekes közéleti szereplésére nézve I. NAGY Ivánt, SZINNYEI-t s különösen WURZBACH-ot és a Pallas-Lexikont. RÉVAI Lexikona nem emlékezik meg róla. SZILY KÁLMÁN.

Hazai szlovén irodalom. BRAUN Róbert a Huszadik Század 35: 190. lapján megrója BONKÁLÓ Sándort, amiért A szlávok c. füzetében a hazai szlovénekről olyan felületesen ír. Kioktatja benne Dr. Karol GLASER: Zgodovina slov. slvostva c. műve alapján, hogy a hazai szlovéneknak is bizonyára vannak ima- és énekeskönyveik. A PUSZTAI-félét meg is említi. Minthogy azt tartjuk hogy a hazai szlovénekről a hazai irodalmat is illő tekintetbe venni, felhívjuk BRAUN Róbert figyelmét a Magyar Könyvszemle következő két értekezésére: 1. A magyarországi vend (szlovén) irodalom bibliográfiája (M. K. 1902 évi folyam). 2. Újabb adalékok (M. K. 1908. évi folyam). — Tudtunkkal másutt is van hasonló bibliografiai összeállítás; így pl. a Turisták Lapja IX, 103. lapján is. Minthogy pedig BRAUN Róbert — úgy látszik — a szlovének politikai törekvései iránt is érdeklődik (I. Huszadik Sz. 35: 193), felhívjuk figyelmét a Nyelvtudomány VI. (legújabb) kötetében megjelent következő cikkre: PÁVEL Ágost, A legújabb vend irodalomnyelv (Nyelvtud. VI, 1). Ebből látni fogja, hogyan indul meg egy mozgalom, amely később a legállamellenesebbé lehet.

MELICH JÁNOS.

Újabb kimutatás a hadbavonult népkönyvtárkezelőkről. Legutóbbi jelenlésünk óta a népkönyvtárkezelők hadbavonulásáról a következő adatok jutottak tudomásunkra a Múzeumok és Könyvtárak Orsz. Tanácsához beérkezett jelentésekből:

Abosfalva: SÁNTHA Károly kántortanító, 1916 jún. 5. óta orosz fogoly. — Abaujszina: IHÁSZ Károly áll. tanító, hadnagy és OMILYÁK István áll. ig. tanító, szakaszvezető 1916/17. tanévre fölmentettek. — Alsódomború: Polgári Olvasókör könyvtárosa hadbavonult. — Alsómislye: ifj. UJHELYI János tanító, közlegény, elesett Galiciában 1914 nov. 18-án. — Alsószelezsény: BENEDEK Gyula kántortanító, szakaszvezető, hadiéremmel kitüntetve. — Alsószőlős: GAÁL Izidor áll. tanító, közlegény, mint rokkant elbocsátva a hadsereg kötelékéből. — Alsócsa: BOLDEÁN László áll. tanító, meghalt. — Bajka: NAGY István áll. tanító, 1917-ben fölmentve. — Balatonfüred: TÓTH Sándor ref. tanító, elesett 1915 elején a kirlibabai ütközetben. — Balatonkenese: SZABÓ Sándor ref. másodtanító. — Barcs: ZELLNER Ernő polg. isk. igazgató, orosz fogságba került 1916 aug. 5-én. — Bágyon: CSONGVAY Dénes igazg. tanító, kadét, kis ezüst vitézségi éremmel kitüntetve. — Bede: TROZNER Lajos ref. tanító, orosz fogságba került Bukovinában 1916 jún. 15-én. — Beregrákos: KISS Lajos ref. tanító, tizedes, elesett Ivangorodnál 1915 máj. 22-én. — Berettyóújfalu: BRÓZIK Dezső gazd. népisk. igazg., megsebesült Galiciában

1916 aug. 3-án. — Békéscsaba: STEFANOVICS Dániel közs. tanító, hadapród. — Boksánbánya: FRÖHR Ronrád áll. tanító, hadnagy, kis ezüst vitézségi éremmel és Signum laudisszal kitüntetve. — Boldog: KOCZKA László kisbírtokos, közlegény, megsebesült az északi harctéren 1915 febr. 16-án. — Budakeszi: HERHOF János áll. tanító, közlegény. — Budapest: SZATMÁRI János főv. tanító, 1915 febr. 1. óta helyi szolgálatban; SZÉMÁN István tizedes, megsebesült 1916-ban az orosz harctéren; dr. MÁTÉ Lajos tanár, népfőlkelő hadnagy; PÁLFY Sándor főv. tanító, őrzetű. — Čakovci: RIDLINGER Mátyás ig. tanító, hadnagy, a kis és nagy ezüst vitézségi éremmel kitüntetve. — Csáktornya: BOLESINSZKY Géza okl. tanító, hadapródjelölt őrmester. — Csermő: OPRENDEK Árpád áll. tanító, t. hadnagy, háromszor megsebesült. — Csuzza: MAJOR Péter kereskedő, tizedes, fogságba került Kirlibabánál 1916 szept. 11-én. — Czell-dömölk: GODA Sándor máv. kezelő, szakaszvezető, elesett Vladimir-Volnansenskynél 1916 dec. 16-án. — Derzsénye: SINKÓ Rezső ev. tanító, 1916-ban fölmentve. — Drávaszabolcs: VÁRADI Gyula tanító, közlegény, orosz fogságba került 1915 febr. 15-én. — Dunabogdány: GRUBER József áll. tanító, számvető őrmester. — Erdőcsokonya: BACZA Sándor földmives, megsebesült Galiciában 1915 folyamán. — Erzsébetbánya: HANNIG Géza ig. tanító, 1917 márc. 1. óta szabadságolva. — Felsőbánya: PAP Kálmán városi vámkezelő, mint rokkant 1916-ban végleg elbocsátva. — Felsőzszecse: HANISZKÓ József ref. tanító, hadnagy, orosz fogságban. — Geletnek: KNOPP Mihály kántortanító, 1916 óta szabadságolva. — Hejőkeresztúr: LUKÁCS István tanító, tizedes, 1916-ban fölmentve. — Hidalmás: KÁLLAY Sándor járásbírósi tisztviselő, tizedes. — Hódmezővásárhely: BARANYAY Aladár áll. tanító, honvéd hadapród őrmester, megsebesült 1914 dec. 3-án Ungmeagyében; Soós Géza városi írnok, őrmester. — Holics: GHYCZY Béla áll. tanító, hadnagy, Signum laudisszal kitüntetve. — Homonna: DOBY Antal áll. tanító, önk. tizedes, 1916 dec. 15. óta szabadságolva. — Indija: GITLICH Jakab máv. tanító, fogságba került Vranjánál 1915 márc. 13-án. — Irsa: TOMÁN Dezső s.-jegyző, zászlós. — Istvánháza: MAJERSZKY Mihály tanító, zászlós, ezüst érdemkereszettel kitüntetve. — Jánoshida: GECSE István önk. tizedes. — Jászberény: MIHALIK Kálmán áll. tanító, közlegény, megsebesült Galiciában 1916 szept. 8-án. — Jobbágytelke: OSVÁTH Miklós r. k. tanító, önk. tizedes, nagy ezüst vitézségi éremmel kitüntetve, elesett Lipovicán (Galicia) 1915 máj. 18-án. — Karczag: GYŐRI József városi díjnok, szakaszvezető, arany vitézségi éremmel kitüntetve, megsebesült 1915-ben, fogságba került 1916-ban. — Kecskemét: BUZÁS József, tanító, tizedes, megsebesült Szerbiában 1914 dec. 18-án, 1917-ben mint őrszolgálatos fölmentve. — Kisillye: MUSZLIK Imre ig. tanító, póttartalékos, orosz fogságba került 1915 máj. 26-án. — Kiskaba: VERESS István (?) áll. tanító, hadapródjelölt, a nagy ezüst vitézségi éremmel kitüntetve, elesett az orosz fronton. — Kismaros: SALAMON Imre kántortanító, közlegény. — Kisóvár: JUHÁSZ Jenő áll. tanító, tizedes, megsebesült Volhyniában 1916 jún. 24-én. — Kiszúcazújhely: FUHRMANN József áll. tanító, póttartalékos. — Komárom: DEZSŐ László iparisk. ig., 1916-ban mint rokkant elbocsátva. — Kresztelovac: LOPARITS R. József Julián-ig. tanító, 1916 márc. 10. óta szabadsá-

golva. — Kunszentmiklós: BORIS Lukács közgyám, szakaszvezető, orosz fogságba került 1916 novemberében. — Losoncnyagyfalu: SIMONYI János tanító, szakaszvezető, fogságba került 1916 jún. 5-én. — Lónyabánya: GALÁTH Gusztáv ev. tanító, zászlós. — Lőrincfalva: FEKETE Ferenc ref. tanító, honvéd. — Magyarsáros: INCZEFI Áron áll. ig. tanító, közlegény. — Magyarszovát: KOVÁCS Elek ig. tanító, tizedes, a hadiékítményes vöröskereszt díszéremmel kitüntetve; BEDE Emil tanító, őrzvezető. — Magyarzsákod: KISGYÖRGY Jenő unit. tanító, hadnagy, bronz és kis ezüst vitézségi éremmel kitüntetve. — Makó: VARGA Sándor árvaszéki ülnök, főhadnagy, elesett 1916 okt. 9-én Brassó visszafoglalásakor; MISKI István áll. tanító, hadapródjelölt. — Máriabesnyő: REICH László orvosnövendék, tizedes. — Mátészalka: SZOMORÚ László, kályhás, közlegény. — Mezőbánd: URBÁNCSEK Mihály áll. tanító, hadapród, fogságba került a Kárpátokban 1915 szept. 15-én. — Miskolc: TÓTH Károly áll. tanító. — Módos: ifj. POLÁK Sándor honvédegyalogos, orosz fogságba került 1916 októberében. — Nagyhörccsök: MACSIK Dezső urad. tanító, tart. honvédhadnagy, a bronz és nagy ezüst vitézségi érmekkel és két Signum laudisszal kitüntetve, kétszer megsebesült és 1916 július havában orosz fogságba került. — Nagykutas: KONTLER Gyula tanító, tart. hadnagy, a nagy ezüst vitézségi éremmel kitüntetve. — Nagyléta: HOLLÓ Sándor gazdálkodó, sappeur. — Nagyselmecz: MAYER József tanító, önkéntes, elesett 1916 jún. 22-én az északi harctéren. — Olasz: KRAM János közs. ig. tanító, zászlós, a kis ezüst vitézségi éremmel kitüntetve. — Orosháza: SIN István áll. tanító, közlegény, szerb fogságba került 1914 dec. 4-én. — Ószombat: MADARÁSZ Lajos ig. tanító, zászlós, a bronz vitézségi éremmel kitüntetve, orosz fogságba került 1916 szept. 3-án. — Pálháza: GAÁL János áll. tanító, szakaszvezető, megsebesült Szerbiában. — Pincehelygörbő: BÉNY Elemér áll. ig. tanító, mint rokkant végleg elbocsátva. — Piskitelep: NEMES Károly áll. ig. tanító, tüzérszászlós, a Károly-kereszttel kitüntetve. — Rózsashegy: KLIMKÓ József r. k. tanító, közlegény, orosz fogságba került 1916 júniusában. — Sajószentpéter: TÓTH Gyula, segédjegyző, főhadnagy, a Signum laudisszal kitüntetve, orosz fogságba került 1916 júl. 4-én. — Siklós: TOÓTH Gyula ref. tanító, zászlós, koronás ezüst érdemkereszttel kitüntetve. — Siófok: BALIKA József földműves, közlegény. — Sokorópátka: KROHN Ferenc ig. tanító, zászlós, a nagy ezüst vitézségi éremmel kitüntetve, olasz fogságba került Görznel 1916 aug. 18-án. — Somogyapáti: TÓTH Ferenc tüzérvédkáplár. — Somogyberzence: TORDAI István. — Sümegcsehi: CSERNY Béla tanító, megsebesült Sadzawkánál 1916 júl. 3-án, orosz fogságba került Rostownál. — Szakolca: TESZLÉRY Károly áll. ig. tanító, szakaszvezető, megsebesült Ivangorodnál 1915-ben. — Szalárd: JUHOS Lajos áll. ig. tanító, káplár, megsebesült Delatynnél 1914 nov. 6-án. — Szamosudvarhely: JÓZSA Gerő áll. tanító, közlegény, elesett Kelet-Porosországban. — Szeged: BALOGH Kálmán áll. tanító, szakaszvezető, mint segédszolgálatos 1916 óta szabadsággal; Kis Etelka városi tanítónő, ápolónő, kitüntetve a hadiékítményes vöröskereszt díszéremmel; KÉRI Lajos áll. tanító, önk. őrmester; DOBAY István áll. tanító, hadnagy, a kis és nagy ezüst vitézségi éremmel kitüntetve, kétszer megsebesült az északi harctéren; VENKEI Dénes áll. tanító, póttartalékos, meg-

sebesült Szerbiában 1914 dec. 4-én, mint rokkant elbocsátva a hadsereg kötelékéből 1916 aug. 10-én. — Szentes: SZALAY Gyula áll. tanító, káplár, mint rokkant szabadságolva. — Székelykövesd: CSIKI Sándor ref. tanító, zászlós, az ezüst vitézségi éremmel kitüntetve, elesett az olasz fronton 1916 okt. 9-én. — Szilágyterked: BACSÓ Károly ref. tanító, hadapród őrmester. — Szolcsva: MIHUTIU Szabin g.-kel. tanító, közlegény, 1916 máj. 12. óta fölmentve. — Tenkegörsöd: PRTLÁK József földműves, közlegény. — Tiszaföldvár: SZILL Károly segédjegyző, hadnagy, a nagy ezüst vitézségi éremmel kitüntetve. — Tokaj: ZÁBORSZKY Kálmán ig. tanító, őrmester, 1916 okt. 25. óta szabadságolva. — Töre: AKUCS István áll. tanító, hadnagy, kétszer megsebesült. — Törökkanizsa: NEMESS Árpád áll. tanító, tizedes, a kis ezüst vitézségi éremmel kitüntetve. — Ujszentanna: KISS Antal áll. tanító, hadnagy, a III. o. katonai érdemkereszttel kitüntetve, elesett 1916 aug. 21-én. — Ujszékely: MENYHÁRT Béla földműves, őrmester, fogságba került 1916 júniusában. — Ura: KARABÉLYOS Ede ref. tanító, őrmester, Signum laudisszal (?) kitüntetve. — Vajasd: BOJTOR György, ref. tanító, hadapród őrmester, elesett Duklánál 1915 ápr. 24-én. — Vágsellye: HLAVATI József földműves, megsebesült Szerbiában, eltűnt. — Veszele: ANDREJKOVICS János r. k. tanító, közlegény, mint rokkant fölmentve 1916-ban. — Vladislavci: KESZEICS Ferenc Julián-tanító, fogságba került 1912 decemberében. — Zalaegerszeg: tanító. — Zdenci-pusztá: MALEK István Julián-tanító, hadapródjelölt, megbetegedett az orosz harctéren 1916 jan. 15-én. — Zilah: POKOLY Kálmán áll. tanító, népfölkelő. — Zsitvaapáti: SZÉKELY József hadnagy, orosz fogságba került 1916 júniusában. — Zsombolya: LIPCSEI Ignác díjnok, népfölkelő.

A jelen kimutatásban először szereplő 69 egyént hozzáadva a régebben kimutatott 331 egyénhez, népkönyvtárkezelőink közül összesen 400 egyén áll a hadsereg tényleges szolgálatában. A jelen kimutatás szerint hősi halált halt 21 (összesen 33); meghalt 1, fogságba került 21 (összesen 54), megsebesült 23 (összesen 74), megbetegedett 1, eltűnt 1 (összesen 2), fölmentve 13, mint rokkant elbocsátva 7. A kitüntetések száma: 33 (összesen 59). Az összes eddigi kitüntetések a következőképp oszlanak meg: III. o. katonai érdemkereszt 3; Signum laudis 7; nagy ezüst vitézségi érem 12; kis ezüst vitézségi érem 15; bronz vitézségi érem 8; Károly-kereszt 1; II. o. lelkészi érdemkereszt 2; koronás ezüst érdemkereszt a vitézségi érem szalagján 1; koronás ezüst érdemkereszt 1; ezüst érdemkereszt 1; II. o. vaskereszt 1; ismeretlen 3.